

Kirje

13.2.2024

VN/30100/2023
VN/30100/2023-OKM-3

Jakelun mukaisesti

Korkeakoulujen tutkintotavoitteiden jatkovalmistelu sopimuskaudelle 2025-2028

Opetus- ja kulttuuriministeriö on KOTA –tietojärjestelmässä toimittanut vastineensa korkeakoulujen 20.11.2023 laatimiin korkeakoulukohtaisiin ehdotuksiin tutkintotavoitteista 2025–2028 ja näkymästä vuodelle 2035. Ministeriön vastine ja taustatietoa tavoitteiden valmisteluun on myös tämän kirjeen liitteenä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on sopimuskauden 2025-2028 ohjekirjeessään (23.10.2023, VN 30100/2023-OKM-1) käsitellyt yksityiskohtaisemmin korkeakoulujen tutkintotavoitteiden valmistelun valtakunnallisia lähtökohtia ja alakohtaisia tarpeita. Ohjekirjeessä on myös todettu, että tutkintotavoitteiden lisäksi sopimuksissa voidaan tarvittaessa sopia tarkemmin joidenkin koulutusten sisäänottomäärien kasvattamisesta tai vahvistettavista osaamisalueista.

Joulukuussa 2023 ministeriö on toimittanut korkeakouluille yhteenvedon korkeakouluilta saaduista ehdotuksista tutkintotavoitteiksi. Korkeakoulujen ehdotusten kokonaismäärä ylitti ministeriön loka-kuussa 2023 antaman valtakunnallisen lähtökohdan korkeakoulujen tutkintotavoitteiden valmistelulle kaudelle 2025-2028 ja näkymälle vuoteen 2035. Korkeakoulujen ehdotusten perusteella tutkintomäärissä edettäisiin hallitusohjelman tavoitteiden suunnassa. Yliopistojen esittämät opettajankoulutusten tavoitteet jäivät varhaiskasvatuksen opettajienkoulutuksen sekä erityisopettajankoulutuksen osalta selvästi valtakunnallisen tavoitteen alapuolelle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on vastineessaan ottanut huomioon, että kaudella 2025-2028 valmistuvat ovat pääosin jo korkeakouluopintonsa aloittaneita opiskelijoita. Opetus- ja kulttuuriministeriön vastineessa on huomioitu korkeakoulujen perustelut tutkintotavoitteista, toteutuneet koulutusvastuiden laajennukset ja korkeakoulujen toteuttamat aloituspaikkojen lisäykset, ml. kansainväliset opiskelijat. Korkeakoulujen tutkintotavoitteista tekemien esitysten tavoitteellisuuden ja kunnianhimon tasoa on yhdenmukaistettu. Lisäksi ministeriön vastineessa on huomioitu se, että korkeakoulut voivat vaikuttaa tutkintomäärien kasvattamiseen opintoprosessien tehostamisella ja opiskelijoiden ohjauksen kehittämisellä. Usealla korkeakoululla tutkintotavoitteiden perustelujen yhteydessä oli mainintoja tavoitteiden kytkennästä lisärahoitukseen ja koulutusvastuiden laajentamiseen. Sovittavat tutkintotavoitteet tulee olla saavutettavissa tiedossa olevan rahoituskehityksen ja nykyisten koulutusvastuiden puitteissa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriön alkuperäinen tutkintotavoitteiden raami perustui noin 4 %:in vuotuisen tutkintomäärien kumulatiiviseen kasvuun, joka vaaditaan myös korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrän nostamiseksi 50 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä. Oletuksena tässä oli, että nykyiset suhteet tutkintojen kasautumisessa ja kansainvälisten opiskelijoiden määrässä ja Suomeen työllistymisessä säilyvät. Korkeakoulujen tekemät ehdotukset ja ministeriön vastine 2025-2028 ovat lähempänä 5 %:in vuotuista kasvua. Ehdotettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää korkeakouluissa lähes kaikilla aloilla merkittävää muutosta koulutuksen nykyiseen läpäisyyn ja korkeakoulutuksen suuntaamista aiempaa voimakkaammin ensimmäistä tutkintoa suorittaville. Muutoksia ensikeräisten opiskelijoiden määrässä, korkeakoulutuksen läpäisyssä ja valmistuneiden työllistymisessä seurataan vuosittain ja erityisesti sopimuskauden puolivälissä.

Yliopistojen opettajankoulutustavoitteita on ministeriön vastineessa nostettu varhaiskasvatuksen opettajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan sekä erityisluokanopettajan ja erityisopettajan koulutuksissa. Perusteena tälle on erityisesti akuutti työvoimatarve. Lisäksi varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen aloittajamääriä on nostettu erillisrahoituksella useana vuonna ja aloituspaikkamääriä kasvatetaan lisärahoituksella edelleen vuodesta 2024 lähtien. Hallitusohjelmassa linjataan, että varhaiskasvatuksen opettajien tutkintojen määrä pitäisi olla vuositasolla 1 400. Tämä linjaus on ollut ministeriön vastineessa asettamien tavoitteiden lähtökohtana. Varhaiskasvatuksen erityisopettajien, erityisluokanopettajien ja erityisopettajien tavoitteiden saavuttamiseksi on toivottavaa, että yliopistot järjestävät kelpoisuuden tuottavaa koulutusta myös erillisinä opintoina nopeana keinona vastata työvoimapulaan. Tavoite kattaa tutkintoon johtavan koulutuksen ja erillisinä opintoina tehdyt suoritukset. Myös uuden koulutusvastuun omaaville yliopistoille on asetettu tavoite. Luokanopettajan koulutuksessa on pääosin hyväksytty yliopistojen esitykset tavoitteeksi siten, että tavoitteet pysyvät vähintään samalla tasolla kuin sopimuskaudella 2021-2024. Ammatillisen opettajankoulutuksen määrälliset tavoitteet on ministeriön vastineessa pidetty lähellä käynnissä olevan sopimuskauden tasoa.

Ylempien ammattikorkeakoulututkintojen osalta ammattikorkeakoulujen esityksissä oli huomattavaa kasvua suhteessa nykyisiin toteumiin ja aiempiin tavoitteisiin. Ministeriön esitys perustuu siihen, että ylempien ammattikorkeakoulututkintojen ja ammattikorkeakoulututkintojen välinen suhde pysyisi suunnilleen nykyisellä tasolla. Hallitusohjelman tavoite koulutustason nostamisesta vaatii erityisesti panostamista ammattikorkeakoulututkintokoulutukseen, jotta mahdollisimman moni saisi suoritettua ensimmäisen korkeakoulututkinnon. Sopimuskauden 2025-2028 yhteisten tavoitteiden valmistelun yhteydessä on korostettu, että tutkintomäärien lisääminen ei saa vaarantaa korkeakoulutuksen laatua ja korkeakoulujen on panostettava oppimisen laadun jatkuvaan kehittämiseen.

Vuoden 2035 näkymässä ministeriö on pääosin hyväksynyt korkeakoulujen ehdotukset. Näkymä 2035 ei ole tutkintotavoitteiden kaltainen korkeakouluja sitova tavoite. Näkymä kuvastaa enemmän ministeriön ja korkeakoulujen yhteistä tahtotilaa edetä myös pidemmällä aikavälillä koulutus- ja osaamistason nostamistavoitteen suunnassa. Ministeriön esitys vuoden 2035 näkymään ei sisällä kannanottoa tutkintotavoitteiden perusteluissa mainittuihin odotuksiin koulutusvastuun laajennuksista. Vuoden 2035 näkymä pohjustaa korkeakoulujen sopimuskauden 2025-2028 neuvotteluissa käytävää strategista keskustelua korkeakoulujärjestelmän kehittämistarpeista ja yhteiskunnan tarpeisiin vastaavan osaamisen ja osaajien määrän varmistamisesta. Tavoitteena on sopimusneuvotteluiden perusteella muodostaa strateginen kokonaisnäkymä koulutus- ja osaamistason noston toteutumiseen (opiskelijarekrytointi, kansainvälisten opiskelijoiden määrä ja heidän Suomeen työllistymisen edistäminen).

Käynnissä on rahoitushaku ammattikorkeakoulujen sairaanhoitajien, bioanalyytikkojen, röntgenhoitajien ja yliopistojen varhaiskasvatuksen opettajien koulutusmäärien lisäämiseksi. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö on helmikuussa 2024 Suomen Akatemian toteuttaman kansainvälisen arvioinnin perusteella päättänyt tohtorikoulutuspilottista vuosina 2024–2027. Nämä lisäaloituspaikat näkyvät sopimuskauden 2025-2028 tutkintototeumissa vain vähäisessä määrin ja kertaluonteisesti toteutettuna näillä ei ole vaikutusta vuoden 2035 näkymään.

Yliopistojen alempien korkeakoulututkintojen ja ammattikorkeakoulujen ylempien korkeakoulututkintojen valtakunnallisessa rahoituslaskennassa ei ole rahoitusrajaa. Korkeakoulujen ohjausta ja rahoitusta kaudelle 2025-2028 kehittäneen työryhmän ehdotuksen mukaisesti vastaava koskisi kaudesta 2025-2028 alkaen myös yliopistojen tohtoritutkintoja. Näin valtakunnallisessa rahoituslaskennassa tulisi näiden tutkintojen kohdalla huomioon otetuksi myös asetettavan tavoitteen ylittävät tutkinnot.

Korkeakouluja pyydetään **6.3.2024 mennessä** toimittamaan KOTA –tietojärjestelmään vastineensa ministeriön ehdotukseen korkeakoulukohtaisiksi tutkintotavoitteiksi 2025-2028, näkymäksi 2035 ja opettajankoulutuksen tavoitteiksi. Korkeakoulu kirjaa ministeriön ehdotuksen pohjataulukkoonsa sellaisenaan siltä osin kuin ministeriön vastine on hyväksyttävissä ja muutoin oman tarkennetun ehdotuksen lisäperusteluineen. Korkeakoulujen vastineen perusteella ministeriö arvioi korkeakoulujen esittämien tarkennusten hyväksyttävyyden. Tutkintotavoitteiden mahdollinen yhteensovittaminen tapahtuu ministeriön ja korkeakoulujen välillä maaliskuussa 2024 korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osaston ylijohtajan ja korkeakoulun rehtorin välisessä keskustelussa.

Lisätietoja tutkintotavoitteiden valmistelusta antavat tarvittaessa: opetusneuvos Jukka Haapamäki puh. 0295 3 30088 ja opetusneuvos Tomi Halonen puh. 0295 3 30095, sähköposti etunimi.sukunimi@gov.fi.

Ylijohtaja

Sirkku Linna

Opetusneuvos

Jorma Karhu

Liitteet	Opetus- ja kulttuuriministeriön vastine ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kauden 2025-2028 tutkintotavoite-ehdotuksiin 25.11.2023.
Jakelu	Ammattikorkeakoulut Yliopistot
Tiedoksi	Valtiosihteeri Elina Laavi Erityisavustaja Emmi Venäläinen Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry OKM KTPO Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto

VN/30100/2023-OKM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: